

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI HUZURIDAGI BILIM VA
MALAKALARNI BAHOLASH AGENTLIGI

AXBOROTNOMA

BULLETIN

2

2025

Toshkent

“AXBOROTNOMA”

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Bilim va malakalarni baholash agentligi ilmiy-uslubiy jurnali
Bir yilda 4 marta chiqadi.
O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 2007-yil 19-aprelda qayta ro'yxatdan o'tkazilgan.
Guvohnoma № 0247

Ta'sischi:

Bilim va malakalarni baholash agentligi

Tahririyat hay'ati:

Karimov Madjit
(rais)
Baratov Akmal
(bosh muharrir)
Urayeva Elvira
Mirzayev Farxod
Ermamatov Mirshod
(bosh muharrir o'rinbosari)
Normurodov Asror
(mas'ul kotib)
Sattiyev Abdulaziz
Abbosov Avazbek
Mirvaliyev Zoid

Bosishga ruxsat etildi: 30.07.2025
Shartli bosma tabog'i: 5,4
Nashriyot hisob tabog'i: 5,3
Adadi 100. Buyurtma №2-A - 25

Bilim va malakalarni baholash agentligi bosmaxonasida chop etildi.

Nashrga tayyorlovchilar:

A. Normurodov

Muharrir:

N.Abduraxmanova

Kompyuterda sahifalovchi:

Y. To'rayev

Tahririyat manzili:

100084, Toshkent shahri,
Bog'ishamol ko'chasi, 12-uy.

© “Axborotnoma”

MUNDARIJA

Kirish	3
M.Dj. Ermamatov, A.B. Normurodov, A.R. Sattiyev Klassik va zamonaviy test nazariyalarida element xususiyatlari	4
Z.M. To'lanov, Q.P. Murodov Matematika fanidan bilimlarni muqobil javobli va yozma ish topshiriqlari asosida zamonaviy test nazariyalari asosida baholash	27
A.A. Abbasov Ko'p darajali ingliz tili testlarida matn-bankli bo'shliqlarni to'ldirish topshiriqlari: dizayn, ishonchlilik va CEFR bilan muvofiqlik	53
K.Q. Jalilov Milliy test tizimi uchun test tuzuvchi mutaxassislarni tayyorlash masalalari (o'zbek tilini bilish darajasi sertifikatini misolida)	54
Q.A. Amonov, A.A. Baratov Kimyo fanidan test natijalarining tafsilotlar asosidagi statistik tahlili	65
M.P. Abdullaeva Yozish va gapirish ko'nikmalarini baholovchi mutaxassislarni tayyorlash tizimi	84

CONTENTS

M.J. Ermamatov, A.B. Normurodov, A.R. Sattiyev Item characteristics in classical and item test theories	26
Z.M. Tulanov, Q.P. Murodov Assessment of mathematics knowledge using modern test theories based on multiple-choice and written response tasks	42
A.A. Abbasov Intra-Text Gap-Filling in Multilevel English Language Tests: Design, Validity, and CEFR Alignment	43
K.K. Djalilov Issues of test item writers training for the national testing system (on the example of the uzbek language proficiency tests)	64
K.A. Amonov, A.A. Baratov Statistical analysis of chemistry test results on the basis of details	83
M.P. Abdullaeva Rater training system for assessing writing and speaking skills	96

KIRISH

“Axborotnoma” ilmiy-uslubiy jurnalining ushbu sonida pedagogik oʻlchovlar boʻyicha ilmiy-uslubiy izlanishlar olib boruvchi mutaxassislar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar natijalari haqida oltita maqola berilgan.

Birinchi maqolada 9-sinf oʻquvchilari uchun biologiya fanidan oʻtkazilgan test sinovi natijalarining tadqiqoti amalga oshirilgan. Tadqiqot doirasida elementlar (test topshiriqlari) qiyinlik darajalari zamonaviy psixometrik yondashuvlar – Rash va ikki parametrli logistik (2PL) modellari yordamida baholangan. Maqolada ushbu ikki model bilan hisoblangan qiyinlik darajalari, ular oʻrtasidagi farqlar, elementlarning ajratish darajasi qiymatlari, ularning diagnostik imkoniyatlari va amaliy qoʻllanilishi tahlil qilingan.

Ikkinchi maqolada test natijalarini baholashda politomik elementlar uchun zamonaviy psixometrik model — *umumlashtirilgan qisman kredit modeli* (ing. Generalized partial credit model - GPCM) qoʻllanilishi va u orqali yozma ishlarning bosqichma-bosqich baholash mezonlarini integratsiya qilish imkoniyatlari oʻrganilgan.

Uchinchi maqolada matn-bankli boʻshliqni toʻldirish topshiriqlarini ishlab chiqish prinsiplari, ularning ishonchliligi va Umumiy Yevropa Til Mezonlari (CEFR) bilan qanday muvofiqlashtirilishi muhokama qilinagan.

Toʻrtinchi maqolada testning validligini taʼminlashda test topshiriqlarini tuzishga jalb qilinadigan fan ekspertlari baholash va pedagogik oʻlchovlarning fundamental tamoyil va talablarini qay darajada tushunishlari hamda test tuzish jarayoniga tadbiiq qila olishlari muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, taʼlim tizimidan baholash bilan shugʻullanuvchi tashkilotlarga test topshiriqlarini tuzish uchun jalb qilinadigan aksar mutaxassislar baholash boʻyicha tizimli bilimga ega emas va bu mazkur tashkilotlar tomonidan oʻtkaziladigan testlarning validligiga salbiy taʼsir koʻrsatishi mumkin. Pedagogik dizaynning “orqaga qarab loyihalashtirish” modeli asosida tuzilgan va gibrid tarzda tashkil etilgan qisqa muddatli kurslar muammoni yechishga yordam berishi mumkinligi tahlil qilingan.

Beshinchi maqolada kimyo fanidan milliy sertifikat uchun oʻtkazilgan test sinovi natijalari asosida talabgorlarning hududlar, yosh va tillar kesimida statistik tahlillari amalga oshirildi. 25–35 yosh oraligʻidagi ishtirokchilarning natijalari boshqa yosh guruhlariga nisbatan yuqorili, aksincha 20 yoshgacha boʻlgan talabgorlarning natijalari boshqa yosh guruhlariga nisbatan past ekanligi aniqlandi. Qiyinlik darajasi yuqori boʻlgan test topshiriqlari test tafsilotiga asosan qaysi tematik mavzularga mos kelishi oʻrganilgan.

Oltinchi maqolada chet tillar boʻyicha yozish va gapirish koʻnikmalari uchun ekspertlarni masofaviy tayyorlash va ularni Bilimlarni baholash agentligining Chet tillarni bilish va egallash darajasini baholash boshqarmasi tomonidan tashkil etiladigan test sinovlarining yozish va gapirish koʻnikmalarini baholash jarayoniga jalb etish boʻyicha metodologiya tahlil qilingan. Maqolada chet tillar boʻyicha fan mutaxassislari boʻlgan nomzodlarni tanlab olish bosqichlari, ularning malakasini oshirish mexanizmi va shuningdek umuman bilimni baholash jarayonining sifatini oshirish va xolisligini taʼminlash choralari eʼtibor qaratilgan.